

МАТЕМАТИЗАЦІЯ ПІЗНАННЯ В КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФСКИХ ПОГЛЯДІВ ПІФАГОРА

*Дешко Л.К., Пономаренко І.Ю., Дешко Н.А., Дніпропетровський національний
університет залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна*

На початку нового ХХІ століття наука розвивається чималими темпами, здійснюючи приголомшливі відкриття та створюючи нові можливості у різних сферах людської діяльності. Науково-технічний прогрес, дає можливість людству розширювати кордони свого пізнання про всесвіт та людину. Сучасна техніка привносить зовсім новий масштаб дії, що розповсюджується на нові об'єкти та спричиняє трагічні наслідки. Тому досягнення та відкриття вчених не завжди слугують на благо людству та планеті в цілому тому що прогнозуючі знання відстають від знань технічних в яких акумульована могутність діяння людини. Тому прогнозуючі знання набувають власної етичної ваги, бо людина невміло користуючись цими здобутками (по незнанню або навмисне) використовує прогрес, як зброю проти інших людей та природи, завдаючи їм невідвортної шкоди. Етика не завжди брала до уваги глобальні умови життя людей, віддалене майбутнє та навіть подальше існування людського роду. Це веде до філософського переосмислення питань етики наукового пізнання так само як і понять соціальної відповідальності науковця сьогодення.

У нинішньому світі заняття науковою діяльністю перестало бути чимось особливим та виключно вибірково та унікальним, та набуло все більше масового характеру. Цього потребує насиченість, різноманітність того високотехнологічного світу, що оточує сучасну людину та темпи його розвитку. До цього часу техніка була помірною платою необхідності, засобом чітко еквівалентним поставленим задачам, а не шляхом до мети, визначеної людством. Наука, техніка і технологія у більшій мірі набувають етичного значення внаслідок їх центрального положення, яке вони займають в житті людства. Те, що створено наукою, спонукає до проявів усе більшої винахідливості для його підтримки та подальшого розвитку, сприяючи тим самим новим успіхам і досягненням. Технологічна могутність людини затьмарює своєю престижністю все, що складає сутність повноцінної людини. Разом з тим стає все важче контролювати та регулювати наукові напрямки, які робляться окремими людьми та колективами вчених. Тим більше, що здебільшого наукові розробки робляться не заради досягнення істини в якомусь питанні, що цікавить самого науковця, а так би мовити «на замовлення».

Перед науковцями стоїть не простий моральний вибір, але вони повинні завжди робити його на користь людства, дотримуючись етичних канонів своєї діяльності. Сьогодні поняття персональної відповідальності науковця стає все більш розмитим, тому що великі відкриття, як правило, робляться колективом вчених і кожен з них робить персональний внесок в загальне досягнення. І дуже важливо, щоб перед оприлюдненням результатів своїх розробок, або на початку досліджень науковці могли зупинитись і врахувати не тільки позитивні сторони своїх досліджень, але й їх негативні наслідки.

Незважаючи на те, що наукові дослідження покликані рухати вперед технічний прогрес, розширювати межі пізнання, та досягати істини в поставлених питаннях, слід більше уваги приділяти збереженню природного навколишнього середовища, не абстрагуючись від нього і розуміючи, що це загальна територія спільного існування в яку людина вторглася зі своїми «позитивними» змінами, і потрібно її утримувати в належному

стані та зберігати для прийдешніх поколінь. Нові масштаби та види людської діяльності потребують нової етики соціального передбачення та відповідальності еквівалентної тим можливостям, яких досягає людство.